
Sydkinesiska sjön

SPECPOL 1

Bakgrund till Katedralskolans FN-rollspel 2023

ETT av flera kinesiska flygfält i Sydkinesiska sjön

Innehållsförteckning

Rapport Syd kinesiska sjön	2
Bakgrund	2
<i>Geografi</i>	2
<i>Bakgrund till Spratlyöarna</i>	4
<i>Förhandlingar</i>	9
<i>Havsrättskonventionen</i>	9
<i>FN och det internationella samfundets reaktion</i>	11
Frågor till en resolution	12
<i>Frågor till en resolution</i>	12
<i>Länkar</i>	13

Rapport Sydkinesiska sjön

Katedralskolans FN-rollspel 2023

BAKGRUND

Grattis! Du har hamnat i FN-rollspelets mest spännande kommitté. Sydkinesiska sjön där både Spratly- och Paracelöarna ligger

Den följande guiden för de delegater som sitter i FN:s specialpolitiska kommitté 1 (SPECPOL 1) ska ge dig huvuddelen av de kunskaper du behöver. Konflikten kring Sydkinesiska sjön är högaktuell

Konflikten handlar om två ö-grupper: Spratlyöarna och Paracelöarna. Frågan är både komplicerad och enkel och kommer att leda till intressanta diskussioner i din kommitté.

Denna rapport handlar mest om Spratlyöarna men både Spratlyöarna och Paracelöarna kan diskuteras i SPECPOL 1.

Följande länder hävdar att hela eller delar av Spratlyöarna tillhör dem: Brunei, Filippinerna, Kina, Malaysia, Taiwan och Kina. Paracelöarna har Kina, Vietnam och Taiwan anspråk på.

För att förstå den nuvarande situationen kring Sydkinesiska sjön behöver man geografiska kunskaper, kunskaper kring hur historien kring öarna sett ut och en del kunskap kring FN:s havsrättskonvention.

Geografi

Vi börjar med att titta på var öarna ligger och hur de ser ut.

Spratly- och Paracelöarna är två ögrupper i Sydkinesiska sjön. De flesta av öarna är bara små kobbar där många hamnar under vattenytan vid högvatten. Öarna saknar i huvudsak möjlighet att försörja en bofast befolkning, däremot har länge funnits en halvbofast fiskarbefolkning.

En karta över Sydkinesiska sjön

Volymen på öarna i ögruppen Paracelöarna är i allmänhet något större än de på Spratlyöarna.

Under vattenytan tros det kunna finnas stora mängder olja och naturgas. Storleken på fyndigheterna varierar dock kraftigt mellan olika beräkningar. Det finns också gott om fisk i området.

Kontroll över öarna innebär också kontroll över den viktiga vattenvägen mellan Östasien och Indiska oceanen.

1974 var det fullt krig mellan Kina och Vietnam om Paracelöarna, och sedan dess har Kina haft kontroll över dem. 2012 utbröt återigen skärmytslingar mellan Vietnam och Kina och en vietnamesisk båt blev sänkt av kinesiska fartyg. 2023 när Biden ska besöka Vietnam står Sydkinesiska sjön på dagordningen.

De kinesiska kraven på öarna

Bakgrund till Spratlyöarna

De länder som har anspråk på hela eller delar av Spratlyöarna är: Brunei, Filippinerna, Kina, Malaysia, Taiwan och Vietnam.

De viktigaste händelserna och företeelserna inför FN-rolspelet hamnar inom perioden efter 1945. Det finns emellertid länder som tar upp företeelser långt innan 1945 i sin argumentation till varför de har rätt till öarna. Kina hänvisar bakåt åtminstone till den mongoliska yandynastin på medeltiden, och kanske ända till Handynastin för 2000 år sedan, och Vietnam hänvisar till kartor på 1700- och 1800-talet.

1945 kontrollerades öarna av Japan. Som ett resultat av Japans nederlag i andra världskriget lämnar man öarna. I fredsuppgörelsen efter kriget lämnar Japan samtliga tidigare besittningar. I fallet med Paracel- respektive Spratlyöarna innehåller inte fredsuppgörelsen några skrivelser om vem öarna ska tillhöra. Öarna tillhör då "ingen"

Innan jag förklarar vad som hänt i konflikten kring ögruppen är det av vikt att notera att det sedan 1945 har hänt flera avgörande saker inom respektive land.

Fram till 1954 är Vietnam en fransk koloni. Mellan 1954 och 1975 är Vietnam delat i två delar; Sydvietnam och Nordvietnam. Först 1975 blir Vietnam en egen självständig stat.

Filippinerna hade en slags semi-kolonial status till USA och blev helt självständiga 1946.

Malaysia blev självständiga 1957. De hade dessförinnan varit en brittisk koloni och hade utkämpat ett inbördeskrig mot en kinesiskt inspirerad kommunistisk gerilla.

Brunei blev självständigt från Storbritannien 1984 och är den enda stat som inte har militära styrkor på någon av öarna.

Kinas historia är sammanflätad med Taiwans och länderna har samma krav på området. 1949 har kommunisterna segrat i det kinesiska inbördeskriget. Nationalistregeringen flyr till Taiwan. Från Taiwan gör man anspråk på att vara hela Kinas legitima regering och fram till 1971 är det Taiwan som sitter i FN.

Taiwan är det enda land - eller ett av mycket få länder - som inte tillåts vara med i FN. Taiwan är därför inte representerat i denna kommitté.

På 1940- och 1950-talen är flera länder aktiva. Kina (alltså nuvarande Taiwan) tar redan 1945 kontroll över en av de största öarna i området. Även Frankrike (som senare blir Sydvietnam som senare blir Vietnam) tar militär kontroll över en del av öarna. Filippinerna ställer krav på att öarna ska tillhöra dem men tar inte direkt kontroll över någon av öarna. Det finns dock en filippinsk privatperson, Tomas Cloma, som successivt tar över fler och fler öar. Så småningom kommer den filippinska staten att ta över de öar som Cloma "erövrat".

Under 1960-talet är det relativt lugnt i området. 1974 anfaller Kina Sydvietnam och erövrar delar av Paracelöarna. Det utlöser en intensivare aktivitet från Vietnams sida på Spratlyöarna. 1979 anfaller Kina ännu en gång Vietnam fast denna gång är det ett markanfall och Vietnam behåller kontrollen över de öar man intagit. Vid 1970-talets slut är det tre länder som har fysisk kontroll över delar av Spratlyöarna; Vietnam, Filippinerna och Taiwan.

På 1980-talet börjar Malaysia och Kina ta kontroll över en del rev och kobbar. 1988 blir det åter krig mellan Kina och Vietnam. Denna gång erövrar Kina en del av de öar, rev och kobbar som Vietnam tidigare varit i besittning av. Det leder till att återstående länder skyndar sig att besätta ytterligare delar av öarna.

China and Taiwan Malaysia Vietnam Brunei Philippines

Ovanstående karta visar vilka öar, rev och kobbar som respektive land har anspråk på.

De senaste två decennierna har spänningen både stigit och minskat. Den har stigit i så mån att länderna som är inblandade har varit mer benägna att visa militära muskler. 1995 inträffade en eskalation av konflikten. Dittills hade det mest varit Kina och Vietnam som bråkade om öarna. Under monsunperioden 1995 upphörde den filippinska flottan att patrullera hela det område man betraktar som sitt. När monsunperioden var över hade Kina byggt bunkrar på ett rev som heter Mischief Reef. Kina hävdar att bunkrarna utgör hyddor för fiskare trots att de är utrustade med radar och luftvärnspjäser. Denna incident gjorde att Kina utvidgade konflikten och att hela ASEAN¹ ställde sig på Filippinernas sida. Trots ASEAN-ländernas protester har Kina en fortsatt närvaro på Revet.² Både 2012 och 2013 har Filippinerna och Kina varit in-

¹ ASEAN är ett samarbetsorgan för stater i sydöstra Asien.

² Det kinesiska övertagandet följde ett mönster som sedan blivit ett slags standardmetod. Först placerar man ut bojar. Om bojarna inte är bortplockade bygger man primitiva hyddor av bambu. Protesterar ingen bygger man bunkrar i betong. Bostäder åt fiskare, enligt Kina.

blandade i nya militära skärmytslingar. Filippinerna har också upprepade gånger anklagat Kina för att bygga upp sin militära närvaro i området. Vietnam har också anklagat Kina för sabotage kring oljeprospektering. I både Vietnam och Filippinerna har det varit stora demonstrationer i städerna mot det kinesiska uppträdandet. Kina har i sin anklagat Vietnam för att göra intrång på Kinas territorium när man gett tillstånd till oljeprospektering.

År 2012 skapade Kina Sansha city på Paracelöarna som man hävdar är administrativ huvudstad för båda ö-grupperna. Både Filippinerna och Vietnam har protesterat högljutt mot Kinas beslut.

I januari 2013 stämde Filippinerna Kina med hänvisning till FN:s havsrättskonvention. Kina (och Taiwan) accepterade inte domstolens rätt att besluta utan ville ha bilaterala förhandlingar. År 2016 kom ett domstolsutslag som dömde till Filippinernas fördel men Kina har inte följt domstolens utslag.

Under de senaste åren har Kina, genom landfyllning, kraftigt ökat arealen på sina landområden. Man har också byggt fyrar och ytterligare flygfält.

Den 27 oktober 2015 åkte den amerikanska jagaren USS Lassen genom området. På kinesisk TV uppmanade man genast USA att "tänka om" när det gäller att "ställa till problem". USA indikerade att man tvärtom tänker låta patrullera området fler gånger i framtiden.

Den 29 oktober 2015 bestämdes att en internationell skiljedomstol, på Filippinernas begäran, ska ta upp frågan med de konstgjorda öar som Kina har byggt upp. Filippinerna kräver att

havsrättskonventionen ska tillämpas. Skiljedomstolen dömde 2016 till Filippinernas fördel men sade inte explicit vem de tyckte att öarna ska ”tillhöra”.

Spänningen har också på en del sätt minskat. Vietnam är sedan 1995 medlem i ASEAN. ASEAN är ett regionalt ekonomiskt samarbetsorgan och mycket av regionens informella samtal sker där. Vietnams närvaro har minskat spänningen mellan Vietnam och de övriga ASEAN-länderna (det vill säga att spänningen har inte minskat mellan Taiwan och Kina gentemot övriga länder eftersom de inte är medlemmar i ASEAN) I ASEANS regi har man slutit en överenskommelse om att eventuella militära manövrar ska anmälas till andra länder i förväg. Både Malaysia och Kina har dock flera gånger brutit mot överenskommelsen.

2002 slöt samtliga inblandade länder en överenskommelse med diverse regler om uppträdande samt att man skulle sträva efter en fredlig lösning. Spänningen reducerades därmed. Överenskommelsen innehåller dock inga bindande regler.

Via indonesiska initiativ har också samtal kring konflikten om Spratly hållits via icke statliga organisationer. Det har inneburit att även representanter från Taiwan kunnat delta i förhandlingar. Också Australien har engagerat sig i att medla i konflikten.

Både Indien och Indonesien har också dragits in i konflikten. Indien därför att man har slutit en överenskommelse med Vietnam om att exploatera en del av vattnen i ögrupperna vilket strider mot Kinas önskan. Indonesien därför att man upprepade gånger har bordat andra länders fiskerfartyg i vad man kallar indonesiska farvatten.

Bilden föreställer det filippinska fartyget Sierra Madre som sattes på grund 1999 och bemannas av filippinska marinen

Den allra senaste konfliktungen har utspelat sig sommaren 2023 kring det filippinska fartyget Sierra Madre. Filippinerna har satt fartyget på grund för att markera sina krav på ett rev³ och bemannat det med militär. Kina kräver att Filippinerna bogserar bort fartyget men Filippinerna vägrar. Kinesiska fartyg har skjutit med vattenkanon på filippinska fartyg som har fraktat förnödenheter till Sierra Madre, vilket också har lett till att USA gett sitt stöd till Filippinerna.

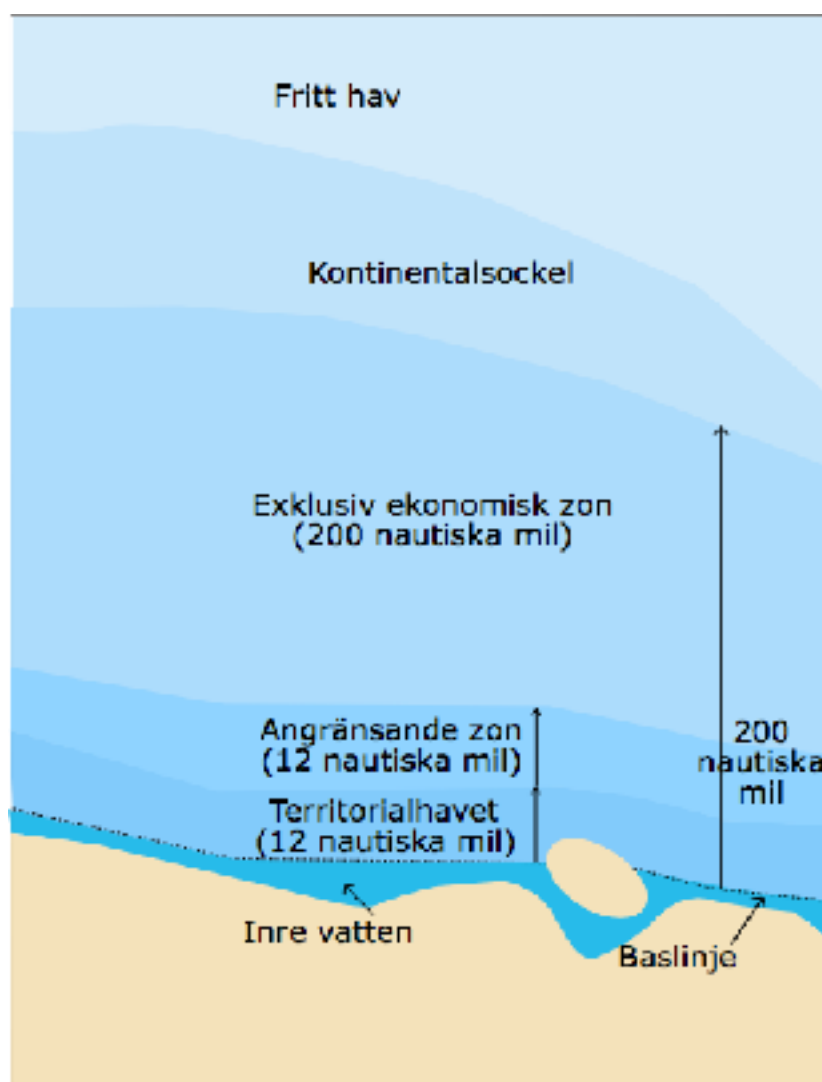
Förhandlingar

Det råder olika meningar om hur man ska förhandla i frågan. Ett vägval handlar om huruvida man ska ha bilaterala eller multilaterala förhandlingar. Bilateral innebär att förhandlingar förs enbart mellan två parter. Multilateral innebär att flera parter - inte nödvändigtvis alla - deltar i förhandlingarna. Kina är en stark förespråkare för bilaterala förhandlingar. Längre vägrade man överhuvudtaget att ge sig in några förhandlingar på annat än bilateral basis. Övriga länder, möjligen med undantag för Taiwan, tycks föredra multilaterala förhandlingar. I allmänhet gynnas en svag part mer av multilaterala förhandlingar.

Kina förespråkar dock ett gemensamt utnyttjande av de naturresurser som finns runt öarna. Övriga länder har visat en viss skepsis mot detta. De menar att det finns ett risk att Kina utnyttjar andra länders havsbottenområden för egen räkning.

Havsrättskonventionen

Havsrättskonventionen - på engelska UNCLOS - skrevs 1982

³ Revet heter Second Thomas Shoal på svenska Wikipedia, kallas i Kina Renairevet, and Ayungin i Filippinerna

och trädde i kraft 1994.

Samtliga länder hävdar att deras krav är i enlighet med havsrättskonventionen. Den är alltså möjlig att tolka olika.

Havsrättskonventionen gav länder en väsentligt utökad rätt till rättigheter i havet utanför sin kust. Tidigare hade varje land haft en zon på 12 nautiska mil (ett kanonskott), nu fick man därutöver rätt till en egen zon upp till på 200 sjömil. Länder kan också ha rätt till en ytterligare zon på kontinentalsockeln upp till 350 sjömil om havsbotten är grund.

Men i internationell rätt gäller inte bara regler. Ett lika stort element utgör praxis. Praxis är ungefär det som man brukar göra, och kan ha stor betydelse. Om till exempel fiskebåtar från ett annat land får lov att fiska inom ett annat lands ekonomiska zon upprepade gånger kan man hävda att praxis är att det är tillåtet att fiska. Både Kina, Vietnam och Filippinerna hävdar också att praxis, i detta fallet vem öarna historiskt sett har tillhört, stöder deras krav på öarna. Malaysia och Brunei argumenterar däremot huvudsakligen utifrån närheten till deras kust.

En stor fråga är varifrån kustlinjen ska beräknas. Regeln är att områden som är befolkade och ingår i ett lands territorium ska utgöra gränsen. Kina anser att varje kobbe eller rev som syns vid högvatten i Spratlyöarna ska ge rätt till 200 sjömils ekonomisk zon. Vietnam anser däremot

mot att ingen av kobbarna eller reven är beboeliga, eller har varit beboeliga, på permanent basis och att de därför enbart ska ge rätt till 12 sjömil territorialvatten.

Kartan ovan visar tydligt hur det ser ut om man drar ut en linje 200 sjömil från kusten. En snabb titt visar att Filippinerna kan tillgodoräkna sig merparten av Spratlyöarna och att Kina helt samt Vietnam nästan helt blir utan territorium i Spratly- men får dela på Paracelöarna.

Situationen kan liknas vid hur gränsen för de ekonomiska zonerna skulle dras mellan Sverige och Sovjetunionen. Där hävdade Sovjetunionen att gränsen skulle beräknas från Sveriges fastland medan Sverige hävdade att gränsen skulle räknas från Gotland. Så småningom nåddes en kompromiss där Sovjetunionen accepterade att Gotland skulle räknas med och området delades 75-25 till Sveriges fördel.

FN och det internationella samfundets reaktion

Den internationella reaktionen har inte varit särskilt högröstad men temperaturen har stigit de senaste åren. Uppmaningar till att konflikten ska lösas fredligt har kommit flera gånger från USA, Japan och Australien. De båda sistnämnda har också tagit initiativ till diskussioner i bredare forum (ARF och APEC). Den amerikanska senaten har 2012 fördömt Kinas agerande.

FN har egentligen inte varit särskilt engagerade i frågan utan det internationella organ som engagerat sig mest är ASEAN. I detta organ har Kina bara observatörsstatus. Taiwan har inga direkta politiska förbindelser med ASEAN och knyter handelsavtal främst på bilateral grund.

Det som har störst betydelse är en dom från en skiljedomstol år 2016 inom ramen för havsrättskonventionen som handlade om konflikten mellan Kina och Filippinerna om Spratlyöarna. Man kom fram till att Kinas krav var helt ogrundade. Kina, som erkänner havsrättskonventionen, har inte godkänt skiljedomstolens beslut.

Rapport Sydkinesiska sjön

Katedralskolan FN-rollspel 2023

FRÅGOR TILL EN RESOLUTION

Detta utskotts (SPECPOL 1) resolution kommer inte att föras fram till generalförsamlingen. Istället kommer den resolution ni röstar fram tänkt att vara ett underlag för hur FN ska hantera konflikten.

Kinesiska fiskare förs till domstolsförhandlingar efter att de har gripits av Filippinerna . Anklagelsen var att de hade fiskat på filippinsk vatten – på Spratlyöarna – och tjuvfiske av utrotningshotade sköldpaddor.

Nedanstående frågor kan utgöra en ram inom vilken en resolution håller sig. Man kan därvid ta upp en, flera eller alla av frågorna.

Frågor till en resolution

- Hur ska FN och säkerhetsrådet agera för att kunna bidra till en lösning av konflikten?
- Ska förhandlingar ske bilateralt eller multilaterat?

- Hur ska ett krig kunna undvikas?
- Vilka delar av havsrättskonventionen är viktigast i detta fall ?
- Ska öarna ge 12 sjömil territorialvattenzon, eller 200 sjömil?
- Hur löser man frågan om en eventuell gemensam exploatering av området ?
- Vilken rätt ska ges till genomfart med båt och flyg genom området?
- Vem ska få fiska i området?
- Hur ska man se på den skiljedom som gav Filippinerna rätt mot Kina enligt havsrättskonventionen?

Länkar

Följande länkar kan vara av intresse om du vill veta mer. Observera att man kan få mycket material som stöder ens eget lands position om man söker på det namn som respektive land har givit öarna. Till exempel ger Kalayaan islands tillgång till många pro-filippinska källor liksom Nansha islands ofta ger pro-kinesiska och pro-taiwanesiska.

www.spratlys.org En mycket kinavänlig sajt som tar upp en hel del kring konflikten kring Spratlyöarna

http://en.wikipedia.org/wiki/Philippines_and_the_Spratly_Islands har en hel del material som behandlar den filippinska hållningen. Artikeln har ett pro-filippinskt perspektiv.

<http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-conflict.htm>

<http://www.bbc.com/news/world-asia-pacific-13748349>

https://en.wikipedia.org/wiki/Territorial_disputes_in_the_South_China_Sea

http://en.wikipedia.org/wiki/Spratly_Islands_dispute